

Rozvoj zručnosti písania v slovenčine ako cudzom jazyku u študentov z Ukrajiny – prípadová štúdia

Beáta Jurečková

Centrum jazykovej prípravy, Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
beata.jureckova@upjs.sk

Kľúčové slová: slovenčina ako cudzí jazyk, jazyková príprava, produktívne zručnosti, písanie, ukrajinskí študenti, chyby v slovenčine

Key words: Slovak as a foreign language, language training, productive skills, writing, Ukrainian students, mistakes in Slovak

1 Úvod

Záujem ukrajinských študentov o štúdium na univerzitách na Slovensku z roka na rok rastie. V čase od vypuknutia vojnového konfliktu na Ukrajine sa nárast ich počtu ešte zrýchlil. Podľa štatistických údajov Centra vedecko-technických informácií Slovenskej republiky bolo na Slovensku v akademickom roku 2017/2018 zapísaných v 1. a 2. stupni štúdia v dennej forme 6865 cudzincov, z toho 1822 Ukrajincov. V akademickom roku 2020/2021 študovalo na slovenských verejných vysokých školách už 10839 zahraničných študentov. Z tohto počtu bolo 4666 Ukrajincov. K 31. 10. 2022 evidovali slovenské vysoké školy v rovnakom stupni a forme štúdia 16590 zahraničných študentov, z toho 9847 osôb uvádzalo krajinu, z ktorej pochádzajú, Ukrajinu.¹ Študenti využívajú možnosť nastúpiť na vysokoškolské štúdium bez prijímacieho konania a absolvovať bezplatné štúdium v slovenskom jazyku. Mnoho z nich si kvôli geografickej polohe volí univerzity v Prešovskom a Košickom kraji. Počet ukrajinských študentov a ich špecifická jazyková a spoločenská situácia stavia pred vyučujúcich slovenského jazyka ako cudzieho jazyka množstvo výziev.

Naše zistenia a odporúčania sú výsledkami pozorovaní z realizácie kurzu pre vysokoškolských študentov 1. a 2. ročníka technického zamerania orientovaného na rozvoj produktívnych komunikačných zručností, prioritne písania. Kurz v rozsahu 30 vyučovacích hodín absolvovalo 10 študentov nefilologického zamerania vo veku 17 až 21 rokov v prostredí komunitného centra. Je to parciálna vzorka, ktorú môžeme chápať ako prípadovú štúdiu, a zistenia nemožno generalizovať. Napriek tomu si myslíme, že s obdobnou situáciou sa môžeme stretnúť aj v budúcnosti a naše návrhy a zistenia pomôžu lepšie sa na ňu pripraviť.

2 Jazyková výbava ukrajinských študentov pred vstupom na vysokú školu

Ukrajinských študentov prvých ročníkov vysokých škôl môžeme rozdeliť podľa jazykovej prípravy slovenského jazyka ako cudzieho jazyka do šiestich skupín:

- a) študenti prichádzajúci z Ukrajiny na Slovensko v krátkom čase pred začiatkom semestra bez absolvovania akejkoľvek jazykovej prípravy;
- b) študenti žijúci isté časové obdobie na Slovensku, vzdelávajúci sa online v domovskej krajine v rodnom jazyku, nie sú zaradení do slovenského školského systému, pasívne sa učia z prostredia;
- c) absolventi prezenčných a online kurzov všeobecného slovenského jazyka orientovaného na rozvoj komunikačných zručností, slovenčinu sa aktívne učia;
- d) absolventi prípravných kurzov odborných predmetov v slovenčine, aktívne sa učia slovenčinu;

¹ Dostupné na internete: <https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-oskolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-vysoke-skoly.html?page_id=9596#> [Cit. 2023-28-10.]

- e) absolventi kurzov slovenčiny pre špecifické potreby (odborná, akademická slovenčina);
- f) absolventi stredných škôl na Slovensku s maturitným vysvedčením, aktívne sa učia slovenský jazyk.

Štúdium v slovenskom jazyku na univerzitách je realizované v heterogénnych národnostných skupinách bez ohľadu na vedomostnú úroveň jazyka štúdia. Absolvovať prednášky a semináre v spoločných skupinách s rodenými Slovákmi je pre cudzincov náročné. Ich vedomosti v odborných predmetoch sú na kvalitatívne dostatočnej úrovni, diskvalifikuje ich jazyk, v ktorom štúdium realizujú. Netýka sa to skupiny f), kde jazyková úroveň C a viac (podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky, ďalej SERR)² stiera bariéru pri štúdiu v slovenčine. Počet týchto študentov má rastúcu tendenciu.

3 Zameranie kurzu – fakty, príčiny, dôsledky

V našej prípadovej štúdii sme mali zastúpenie študentov zo skupín a), b), c), d). Frekventanti, ktorí už absolvovali časť štúdia na slovenskej univerzite, druháci, nasmerovali zameranie kurzu na rozvoj produktívnych zručností, prioritne na písanie. Títo študenti už absolvovali všeobecné kurzy slovenčiny a mali za sebou minimálne dva semestre pobytu na univerzite. Dvaja frekventanti, v tom čase pred nástupom na štúdium, boli bez jazykovej prípravy, na Slovensko pricestovali iba niekoľko dní pred začiatkom kurzu a boli upozornení na obsah a náročnosť kurzu.

Väčšina technicky zameraných študijných odborov hodnotí vedomosti písomnou formou. V úvode štúdia sa preverujú vedomosti študentov testovou formou s výberom odpovedí (multiple choice item), čo preverí ich schopnosti čítania s porozumením. Neskôr študenti pripravujú prezentácie, seminárne a bakalárske práce. Na záver ich čaká písanie diplomových prác. Dôležitou súčasťou ich štúdia je aj písomná komunikácia s vyučujúcimi či študijným oddelením. Prvé problémy s písomnou formou jazyka zaregistrovali študenti už pri zápise či pri procese ubytovania sa. Podobne písomná forma učebných materiálov je pre nich náročná, často až nezrozumiteľná, čo vyvoláva stres, komplex menejcennosti, frustráciu a má za následok rezignáciu v štúdiu. Za jednoduchšie a obľúbenejšie formy komunikácie označili zvukovú kombináciu rozprávania a počúvania. Transfer informácií prostredníctvom písma, čítanie a písanie, vnímali ako náročnejšie.

Materinským jazykom ukrajinských študentov je ukrajinský alebo ruský jazyk. Mimo vyučovania sa obyčajne pohybujú v homogénnych ukrajinských kolektívoch. Slovenské prostredie, ktoré so sebou prináša veľa nového, neznámeho a nutnosť prispôsobenia sa aktuálnym skutočnostiam, si študenti kompenzujú vytváraním tzv. bublín komfortnej zóny, kde dokážu bezproblémovo komunikovať a fungovať. To všetko v rodnom jazyku.

V tomto momente sa vynára otázka, či prirodzené jazykové prostredie, genetická a typologická blízkosť jazykov je pre študentov výhodou alebo nevýhodou. Z pohľadu receptívnych zručností je to výhoda. Ľahšie pochopenie hovoreného prejavu im dáva pocit, že štúdium zvládnu. Z počutého dokážu pochopiť základné informácie. Časom prichádza zistenie, že tvrdenie „chyba, ktorá nebráni porozumeniu v konverzácii, nie je chyba“, neplatí v písomnom prejave. Počas štúdia sa kladie dôraz na presné, jednoznačné a jasné formulácie. Často využívaná opisnosť v konverzácii, využívanie doplňujúcich otázok na spresnenie významu či zovšeobecňujúce tvrdenia nie sú v textoch vhodné.

4 Úskalia písania

Jednotlivé zručnosti druhého jazyka, slovenčiny ako cudzieho jazyka, si osvojujú študenti v rovnakom poradí, ako si osvojovali rodný jazyk. Počúvanie, rozprávanie, čítanie a písanie.

² Dostupné na internete: <<https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/publikacna-cinnost/publikacie/spolocny-europsky-ramec-jazyky-ucenie-vyucovanie-hodnotenie-doplnuje-vydanie.pdf>> [Cit. 2023-28-10.]

Faktom je, že písanie je najmenej obľúbenou zložkou. Je nutné ju rozvíjať a upevňovať súčasne s ďalšími kompetenciami. „Dôležitosť osvojenia si správnej podoby zvukovej realizácie slovenčiny sa následne ukazuje aj pri písomnom prejave, chyby v ústnom prejave sa totiž mnohokrát prenášajú aj do písomných prác študentov.“ (Perovská, 2019, s. 91) Platí, čím lepšie rozprávanie, tým lepšie písanie.

Písanie je časovo najnáročnejšia jazyková zložka. Zručnosť písania súčasných študentov významne ovplyvňujú nové komunikačné technológie, takmer neustála prezencia na sociálnych sieťach, ľahká dostupnosť multimediálneho obsahu. U mladej generácie vládne všeobecná averzia k písaniu viet. V textových formách prejavu inklinujú ku skratkovitosti, využívaniu symbolov, na vyjadrenie pocitov využívajú emotikony. Tvorba viet a štylizácia je pri výučbe cudzieho jazyka vo všeobecných jazykových kurzoch v úzadí, prevláda orientácia na komunikáciu – hovorenie, ktoré je zacielené za získanie informácie. V úvode kurzu študenti často používali jednoslovné odpovede, resp. áno/nie. Aj v rozprávaní bolo potrebné iniciovať formuláciu vetných útvarov.

Grafický systém slovenčiny, ktorá má abecedu zloženú z modifikovaných latinských písmen, je iný ako v ukrajinčine, ktorá sa píše cyrilikou. Väčšina ukrajinských študentov však ovláda na istej úrovni angličtinu, preto písanie latinkou nepredstavovalo veľký problém.

Čas nácviku písania vo všeobecnosti ušetrí aj využívanie IKT – písanie a zasielanie textov elektronicky. V našom prípade mali študenti k dispozícii väčšinou iba mobilné telefóny, preto sme využívali aj písanú formu na papier. Pri písaní sme preferovali tlačенú formu písma bez dôrazu na správnosť tvarov písmen.

5 Ako z toho von

Vznik a zameranie kurzu iniciovali samotní frekventanti. Jeho úspešnosť závisela nielen od vysokej motivácie študentov, ale aj schopnosti učiteľa vyrovnávať sa s úskalia, ktoré so sebou konkrétna situácia priniesla. Po vyhodnotení vstupných faktorov ovplyvňujúcich vyučovací proces, z prípravy kurzu a jeho priebehu bolo zadefinovaných niekoľko základných premís, ktoré bolo potrebné pri výučbe uplatňovať:

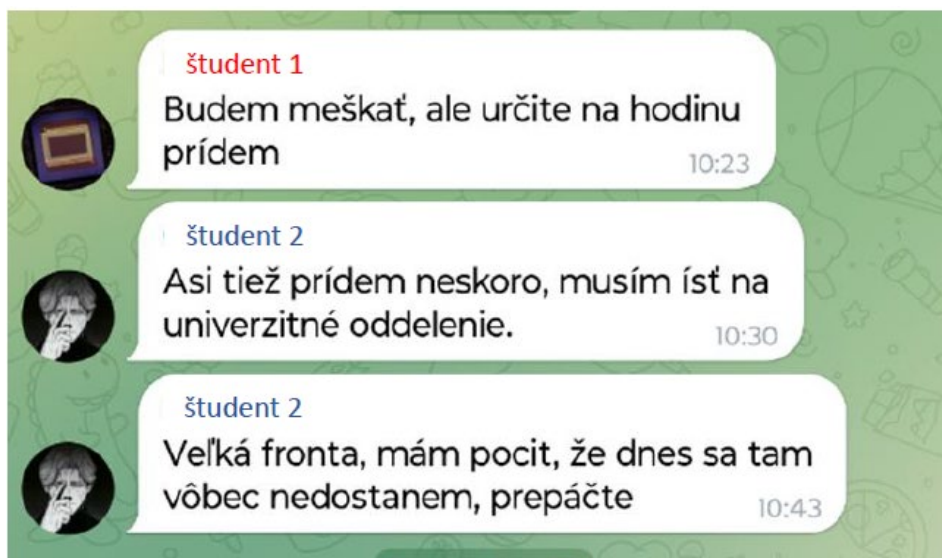
- zmeniť prístup študentov k tréningu písania „z nutného zla na užitočnú zábavu“ – psychologický moment;
- orientácia na písanie mala byť prirodzená (nie násilná), vyplynula zo situácie;
- výučba sa realizovala kombináciou tradičných a inovatívnych foriem;
- interdisciplinárny prístup – prepojenie na matematiku, fyziku, chémiu – slovenčina pre špecifické potreby;
- zakomponovať do výučby odborný/náučný štýl;
- bez spätnej väzby sa neposunieme (spättnú väzbu realizuje spolužiak, učiteľ, IT);
- písanie zlepšovať spolu s inými zručnosťami, napr. s čítaním (vizuálne typy študentov), fixovanie zrakom;
- učiť príkladom a kontextovo (problémové javy fixovať opakovane v rôznych situáciách);
- formulovať myšlienky do viet (ústna aj písomná forma);
- usmerniť študentov správne využívať automatické korektúry.

6 Efektívne formy vyučovania

Aby bolo vyučovanie čo najefektívnejšie, bolo potrebné zintenzívniť nácvik písania používaním písanej formy jazyka automaticky vo všetkých sférach života. Motivovali sme študentov praktizovať tieto doplnkové formy tréningu:

- individuálne písanie si nákupných zoznamov, písanie si študijných poznámok k učebným textom, písanie komentárov k príspevkom na internete v oblasti ich záujmu;

- interaktívne písanie si v skupinách na sociálnych sieťach, vytvorili sme si vlastnú skupinu;

Obrázok 1 Konverzácia študentov na sociálnej sieti

- využívanie online platforiem, ktoré si vyžadujú aj písanie: <https://slovake.eu/>; www.e-slovak.sk, mobilné aplikácie na výučbu jazyka napr. monDly (UA – SK);
- vypracovávanie písomných domácich úloh.

7 Výhody písomných domácich úloh

Zručnosť písania je v praxi na hodinách jazykovej prípravy zanedbávaná aj kvôli časovej náročnosti tvorby textu na strane študenta a kvôli časovej náročnosti na opravu textu na strane vyučujúceho. Prvú fázu, prípravu a realizáciu textu vieme presunúť na domácu prípravu. V úvode kurzu študenti ocenili koncipovanie textov v domácom prostredí, vyzdvihli flexibilný čas tvorby textu podľa individuálnych potrieb, prostredie bez stresu, možnosť overiť si význam jednotlivých lexikálnych jednotiek, gramatiku a pravopis. Študenti ovládajúci jazyk na úrovni B1 a B2 (podľa SERR) pracovali aj so synonymickým slovníkom. Počas domáceho štúdia boli upevňované kombinácie zručností čítanie – písanie, počúvanie – písanie. Počúvanie podcastu a následné zhrnutie v písomnej podobe, napr. www.slovakforU.sk, náčuvy s pochopením populárno-náučného textu, napr. Vedecký podcast SAV, podcast denníka Sme TECH_FM a následné krátke písomné zhrnutie patrili k obľúbeným formám precvičovania písania.

Prvú spätnú väzbu dokázali frekventantom poskytnúť samotní spolužiaci. Lapsusy a gramatické chyby znemožňujúce porozumenie boli často odhalené pri prvom čítaní alebo vizuálnej kontrole textov. Limitované množstvo účastníkov bolo v tomto prípade výhodou a vyučujúci bol schopný dať okamžitú spätnú väzbu.

Niektoré práce boli pred odovzdaním upravené funkciou Word automatické jazykové korektúry. V praxi študenti tieto nástroje bežne používajú, pokúšajú sa o diktovanie a následný automatický prepis textu v slovenčine, ktorý ponúka Microsoft Office 365. Napriek tomu sa v textoch objavovali chyby. Pri nácviku písania s vyučujúcim odporúčame nepoužívať tieto funkcie a vedome fixovať správne tvary a spojenia.

8 Keď chyba chýba

Nevyhnutnou súčasťou procesu učenia je prítomnosť chýb. Sú prirodzené a úlohou učiteľa je zmeniť na ne uhol pohľadu. „V modernej lingvodidaktike sa kladie dôraz na kognitívny aspekt prístupu k chybe, na rozlišovanie komunikačnej závažnosti chyby aj na

adekvátnu prácu s ňou. Chyba má byť nielen opravená, ale hovoriacemu má byť jasné, v čom a prečo chybu urobil.“ (Hrdlička, 2012, s.106) Chápeme ju ako signál, čomu sa máme v procese učenia venovať. V celom procese bola analýza chýb časovo najnáročnejšia. Formu vysvetlenia bolo potrebné prispôbiť cieľovej skupine, študenti nemali filologické vzdelanie. Chyba, omyl, nepresnosť, jazykový prešľap nemusí prichádzať jednostranne iba od študentov. Cvičenia zamerané na ich odhalenie mali za cieľ zmeniť negatívny postoj k chybe na pozitívny, učíme správnu formu elimináciou chýb. Navyše ak chyba príde zo strany vyučujúceho, búrame mýty o neomylnosti vyučujúceho a psychologicky sa približujeme k študentom. Naším cieľom nebolo od prvých stretnutí formulovať bezchybné texty. Situáciu komplikovala aj rôzna jazyková úroveň frekventantov A1 – B2. Sklamanie z neúspechu v štúdiu, strach z novej životnej situácie by výpočet chýb iba prehĺbil a hrozila by strata motivácie a možná rezignácia s následkom ďalej nepokračovať v kurze. Bolo nevyhnutné s nedostatkami pracovať postupne a odstraňovať ich podľa dôležitosti. Na opravu boli nabádaní samotní študenti inicializačnými vstupnými formuláciami: „Mysleli ste tým..? Lepšie je v danom význame použiť... Ja by som napísala... Viete to napísať inak?... Čo tak použiť...alebo... Je to tak správne?... Ako by ste to povedali?“

Problémy v slovenčine u Ukrajincov najčastejšie spôsobuje rozdielny vokálny systém, t. j. absencia diftongov v ukrajinčine, absencia kvantít a s tým spojená dištinktivná funkcia; rozdielnosť niektorých konsonantických kategórií, napríklad absencia neutrálnych konsonantov, absencia slabičných konsonantov. Chyby z hovorenej formy jazyka sa prenášali aj do písomnej formy, napríklad mäčenie, nerešpektovanie princípov kvantít. Samohlásky sa v hovorenej reči skracujú veľmi často, najmä v regióne východného Slovenska. V textoch sa objavovali nepresnosti spôsobené nesprávnym derivovaním, spodobovaním v slovenčine, nedôsledným osvojením si písania i/y, nesprávnym slovosledom – prioritne v präterite. Pracovali sme na eliminácii štylistických chýb. Detailne sa problematike chybovosti v jazykových prejavoch ukrajinských študentov venujú práce zamerané na ich analýzu (Oriňáková, 2017; Perovská, 2019; Spáčilová, 2019). Na analýzu jazykových chýb v písomných textoch z rôznych lingvodidaktických aspektov je orientovaný aj projekt ERRKORP³. Pre pedagógov sú to vhodné zdroje pre cieľnú prípravu na výučbu nielen ukrajinských študentov.

Dôležitou časťou výučby bolo aj overenie zafixovania si správneho tvaru a potvrdenie odstránenia chybovosti. Preto sme sa k najfrekvencovanejšiemu nedostatku špirálovito počas hodín vracali v rôznych kontextoch.

9 Záver

Nie všetky vysoké školy na Slovensku ponúkajú zahraničným/ukrajinským študentom kurzy slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pred začiatkom akademického roka. Príkladmi dobrej praxe sú Katedra jazykovej prípravy FMFI UK⁴, Fakulta zdravotníckych odborov a Filozofická fakulta PU v Prešove⁵ či Filozofická fakulta UMB.⁶ Slovenský jazyk pre akademické prostredie, resp. odborný slovenský jazyk nie je často pre nedostatok odborného

³ Dostupné na internete: <<https://korpus.sk/korpusy-a-databazy/korpusy-snk/errkorp/>> [Cit. 2023-28-10.]

⁴ Dostupné na internete: <https://zona.fmfi.uniba.sk/detail-novinky/back_to_page/fmfi-ukzona/article/intenzivny-kurz-slovenskeho-jazyka/calendar_date/1947/july/> [Cit. 2023-28-10.]

⁵ Dostupné na internete: <<https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/30572/>> [Cit. 2023-28-10.]

⁶ Dostupné na internete: <<https://www.umb.sk/studium/student/centrum-pre-zahranicnych-studentov-umb/je-slovencina-vas-druhy-cudzi-jazyk-a-studujete-na-umb/kurzy-slovenciny-ako-cudzieho-jazyka-na-umb.html>> [Cit. 2023-30-10.]

personálu a ekonomickú náročnosť (pozri STU v Bratislave)⁷ vyučovaný alebo otvorený pred začiatkom akademického roka, ani počas semestra. „V rámci predmetov slovenského jazyka sa momentálne zameriavame na všeobecný jazyk. V budúcnosti plánujeme ponúkať aj slovenský jazyk v akademickom a profesionálnom (odbornom) prostredí.“⁸ – informujú na stránke Technickej univerzity v Košiciach. Na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach ponúkajú výberový predmet Slovenský jazyk pre zahraničných študentov UPJŠ tiež až počas semestra. Študenti sú nútení hľadať spôsoby zlepšenia si jazykovej úrovne slovenčiny, jazyka ich nového vzdelávacieho systému, verejnej komunikácie, úradnej sféry, obchodu, bývania a pod., individuálne. Stojí za zamyslenie, či financie vynaložené na zlepšenie jazykovej prípravy týchto študentov nie sú efektívnym vkladom a nepomôžu udržať týchto študentov na našich univerzitách. Komunikácia v slovenčine je aj nevyhnutnou súčasťou integrácie do spoločnosti.

„... je potrebné dostať Slovensko na tzv. imigračnú mapu zahraničných talentov. Zároveň je potrebné využiť potenciál ukrajinského talentu, nastaviť aktívnu a užívateľsky prívetivú politiku inklúzie a integrácie tak talentov, ako aj ich rodinných príslušníkov a v neposlednej miere je na Slovensku nevyhnutné formovať pozitívny postoj voči diverzite. Cieľom je do roku 2030 zdvojnásobiť počet vysokokvalifikovaných cudzincov a ich udržanie na našom území aspoň na 5 rokov.“⁹

Pracujeme na komplexnej analýze aktuálneho stavu možností štúdia slovenčiny ako odborného jazyka na slovenských univerzitách a ich vplyve na kvalitu ďalšieho štúdia absolventov z Ukrajiny.

Ukrajinským študentom by štúdium na univerzitách výrazne uľahčilo absolvovanie jazykových kurzov pred vstupom na akademickú pôdu. Prváci sú vystavení potrebe zvládnuť už na veľmi nízkej úrovni ovládania slovenského jazyka aj špecifickú slovnú zásobu potrebnú pre akademické prostredie. Ukrajinci aktuálne predstavujú na Slovensku nezanedbateľnú, približne desaťpercentnú časť študentov, čo je 60 % všetkých zahraničných študentov. Vzhľadom na relatívne veľkú skupinu je potrebné sa touto problematikou zaoberať.

Naším zistením je, že pre potreby štúdia, nielen technického zamerania, je nevyhnutné zvládnuť slovenčinu aj ako odborný cudzí jazyk, preto konštatujeme, že kurzy všeobecnej slovenčiny pre verejnosť nie sú pre bezproblémové absolvovanie štúdia dostačujúce. Chýba správne lexikálne podložie, na ktorom môžu študenti pri vyjadrovaní myšlienok stavať, a je potrebné prehodnotiť začlenenie bezplatných alebo cenovo prístupných kurzov akademickej slovenčiny do prípravných kurzov na vysoké školy.

Skúsenosti vybranej vzorky ukrajinských študentov potvrdzujú potrebu viac rozvíjať produktívne zručnosti, aj písomnú kompetentnosť v kvantitatívnom i kvalitatívnom meradle. V kurzoch všeobecného zamerania sa písaniu venovala najmenšia pozornosť. V akademickom prostredí je to ale významná zručnosť, textové výstupy (prezentácie, seminárne práce, korešpondencia a pod.) absolventov kurzu boli hodnotené ako slabé, a aj sami študenti cítia potrebu zdokonaľovať sa. Tréning písomnej kompetencie je časovo náročný, preto dôležitú úlohu pri jej osvojovaní zohráva učiteľ. Voľbou vhodných vyučovacích stratégií a postupov dokáže pomôcť eliminovať najčastejšie chyby v písomnom prejave študentov. Fixovanie správnych tvarov v písomnej podobe od začiatku štúdia slovenčiny dáva predpoklad menšej chybovosti vo vlastných textoch. Efektívna jazyková príprava študentov rozvíja všetky zručnosti súčasne a je dobré ich prepájať aj v precvičovaní, napr. počúvanie – písanie, hovorenie – písanie, čítanie – hovorenie.

⁷ Dostupné na internete: <https://www.stuba.sk/sk/pracoviska/institut-celozivotneho-vzdelavania-stu-v-bratislava/jazykove-centrum/kurz-slovenskeho-jazyka-a-ine-kurzy-pre-zahranicnych-zaujemcov.html?page_id=10296> [Cit. 2023-28-10.]

⁸ Dostupné na internete: <<https://kj.tuke.sk/wps/portal/kj/katedra/predmety>> [Cit. 2023-28-10.]

⁹ Dostupné na internete: <<https://vaia.gov.sk/sk/2023/09/14/slovensko-magnet-pre-talent/>> [Cit. 2023-28-10.]

Cieľom nášho kurzu bolo zlepšiť komunikačné zručnosti študentov z Ukrajiny so zameraním sa na písanie. Zvýšením kvalitatívnej úrovne písania sme zvýšili konkurencieschopnosť a sebavedomie našich absolventov v slovenskom akademickom prostredí. Odstránením zlozvykov, tréningom frekventovaných konštrukcií a predstavením stratégií, ktoré pomôžu pri koncipovaní textov, sme usmernili študentov v procese postupného zlepšovania svojich zručností v písaní v slovenčine ako cudzom jazyku.

Literatúra:

- HRDLIČKA, M. (2012): Jazyková chyba a práce s ní v jazykovom vyučovaní. In: K. Šebesta, S. Škodová (eds.): *Čeština – cílový jazyk a korpusy*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, s. 89–108.
- ORIŇÁKOVÁ, S. (2017): Analýza problémových javov v slovenskom jazyku v jazykovom prejave ukrajinských študentov. In: *CASALC review*, 6/3, s. 71–81.
- PEROVSKÁ, V. (2019): Problémy pri osvojovaní si slovenčiny ako cudzieho jazyka u ukrajinských študentov. Vybrané javy na zvukovej rovine. In: *Jazyk a kultúra*, 10/39–40, s. 83–92. [Cit. 2023-28-10.] Dostupné na internete: <<https://www.ff.unipo.sk/jak/cislo39-40.html>>
- SPÁČILOVÁ, S. (2019): K vybraným problémom používania verb v ústnych prejavoch ukrajinských študentov hovoriacich po slovensky. In: *Jazyk a kultúra*, 10/39–40, s. 131–142. [Cit. 2023-28-10.] Dostupné na internete: <<https://www.ff.unipo.sk/jak/cislo39-40.html>>

Summary

Case study: developing writing skills in Slovak as a foreign language for Ukrainian students

The paper presents observation findings and recommendations gathered with an implementation of a Slovak as a foreign language course aimed at productive communication skills, primarily writing. The course was designed for university students from Ukraine who were taking their 1st and 2nd year studies in the technical fields. The 30-hour course was completed by 10 students aged 17 to 21, with a non-philological focus in the environment of a community center. It is a low volume sample perspective interpreted as a case study and the findings cannot be generalized. Ukrainian students currently represent 10% of the total sum of full-time 1st and 2nd degree students, therefore streamlining the second language acquisition for the target group has a potential of a significant impact.

The goal of the analysis was to point out teaching strategy selection examples that proved to be good practices while teaching Slovak as a foreign language, aimed at writing skills. We have outlined the possibilities of working with mistakes and the ways to master the correct writing forms, which we evaluated as effective. We believe that our findings and recommendations may help to improve a design of Slovak language writing courses for Ukrainian students.